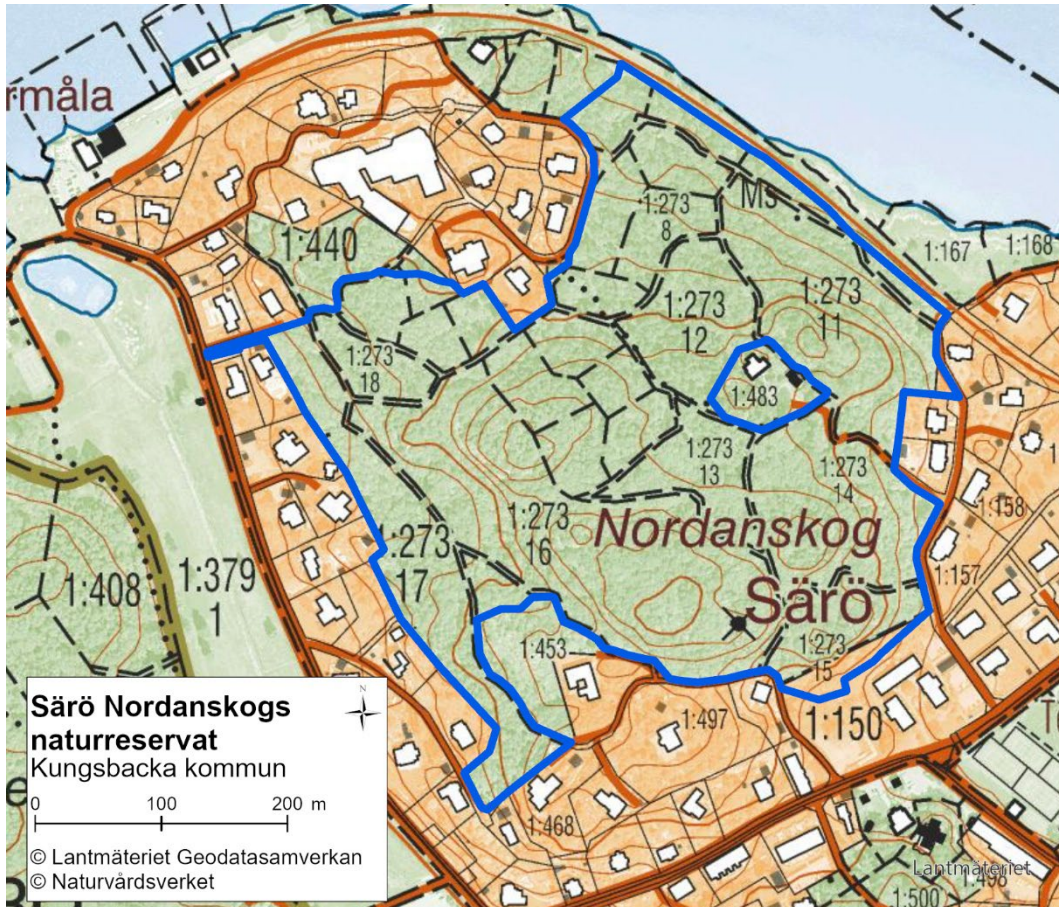

Bildande av Särö Nordanskogs naturreservat i Kungsbacka kommun.

Beslut

Länsstyrelsen i Hallands län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (MB) att förklara det område som avgränsas av blå heldragen linje på ovanstående karta som naturreservat, med syfte, skäl och föreskrifter enligt nedan.

Reservatets gränser ska märkas ut i fält och dess namn ska vara Särö Nordanskogs naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark-och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 1).

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer. Ek- och tallskogen, samt arter kopplade till den ska gynnas i naturreservatet. Även andra lövträd ska gynnas, så som lind, ask, lönn, rönn och hassel.

Naturreservatets skog ska bevara och utveckla strukturer och funktioner som är viktiga för den biologiska mångfalden, såsom hög, kontinuerlig tillgång av liggande och stående död ved i olika nedbrytningsstadier, träd med exponerad ved och håligheter, spärrgreniga träd, gamla eller senvuxna träd samt olikåldrighet i trädskiktet. Skogsmiljöer ska bevaras och utvecklas genom intern dynamik och naturvårdande skötselinsatser.

Reservatet ska vara tillgängligt för rekreation och friluftsliv i den mån områdets biologiska värden inte hotas.

Syftet skall nås genom att:

- land- och vattenmiljöerna skyddas mot exploatering och produktionsskogsbruk,
- gran avvecklas och röjs fortlöpande,
- röjning av bok kan utföras för att skydda och gynna ek och tall samt andra lövträd,
- solitära träd med högt bevarandevärde friställs om de drabbas av igenväxning,
- ringbarkning och veteranisering kan genomföras på yngre till medelålders träd,
- mängden död ved och inslaget av gamla träd tillåts öka,
- skötsel som syftar till att bevara eller restaurera brynmiljöer kan genomföras,
- främmande arter bekämpas om de riskerar att skada de naturvärden som reservatet avser att bevara,
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper beaktas i skötseln av reservatet samt att
- informationsmaterial och anläggningar för friluftslivet anläggs och underhålls.

Skälen för beslutet

Området utgörs av gammal ek- och tallskog med mycket höga naturvärden. Dokumenterat höga värden finns bland lavar, svampar och fåglar, med flera.

2023-10-13

511-2413-16

Naturvärdena kan skadas av skogsbruksåtgärder som avverkning och gallring, av fysisk exploatering samt av konkurrens från gran, idegran, bok och främmande arter.

De viktigaste åtgärderna för att bevara naturvärdena är att skydda området mot produktionsskogsbruk och exploatering samt att hålla efter gran och friställa solitära träd med höga bevarandevärden.

Föreskrifter

A. Med stöd av 7 kap. 5 § MB, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservat, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att inom området:

1. uppföra byggnad, anordning eller anläggning,
2. uppföra mast eller antenn samt anlägga luft- eller markledning,
3. anlägga väg,
4. borra, spränga, schakta, gräva, markbearbeta eller bedriva täkt
5. dika, dämna, dikesrensa eller utföra annan åtgärd som kan påverka områdets hydrologi. Med Länsstyrelsen tillstånd är det dock tillåtet att underhålla dike enligt bestämmelserna i 11 kap. 17 § miljöbalken under förutsättning att diket är lagligt anlagt,
6. anordna upplag, tippa eller fylla ut,
7. kalka, gödsla eller sprida bekämpningsmedel,
8. bedriva skogsbruk eller i annat syfte avverka, gallra, röja, föryngra skog eller på annat sätt påverka vegetationen,
9. ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grövre grenar,
10. inplantera för området främmande arter,
11. framföra motordrivet fordon annat än på bilväg,
12. sätta upp tavla, affisch, skylt eller göra inskrift,
13. utfodra vilt och använda åtel, samt
14. bedriva jakt.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

15. anordna lägerverksamhet, tävlingar eller andra arrangemang, samt att
16. utföra undersökningar som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön. Detta krav om tillstånd gäller dock inte vid insamling och dödande av ryggradslösa djur om insamlingen krävs för att en säker artbestämning ska kunna ske, den görs manuellt genom plockning, håvning eller motsvarande (alltså ej med fällor) och den görs utan att bark, ved

eller andra substrat skadas.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för:

- Förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna B 1-7.
- Angränsande fastighetsägare att kapa grenar som växer in på deras ägor eller att upparbeta och ta hand om träd som fallit in på deras ägor.
- Underhåll av den väg som markeras på karta 1 under förutsättning att:
 - inget material tillförs området som kan innehålla för området främmande arter eller förorenande ämnen,
 - överskottsmassor och överblivet material forslas ut ur naturreservatet,
 - åtgärder genomförs under perioden 1 september - 31 mars,
 - informationsskyltar sätts upp vid reservatets informationstavlor innan åtgärder påbörjas, om åtgärderna tar minst två dagar. Dessa ska innehålla information om vad som görs och telefonnummer till kontaktperson. Skyltarna ska tas ner direkt efter det att åtgärden avslutats.
- Underhåll av befintlig mast samt ledningar (se karta 1) under förutsättning att:
 - markskador minimeras och eventuellt uppkomna skador repareras,
 - inget material tillförs området som kan innehålla för området främmande arter eller förorenande ämnen,
 - överskottsmassor och överblivet material forslas ut ur naturreservatet,
 - åtgärder genomförs under perioden 1 september - 31 mars,
 - framkomlighet på stigar inte har försämrats när arbetet har avslutats,
 - all ved lämnas inom reservatet men ska tas bort från stigar,
 - informationsskyltar sätts upp vid reservatets informationstavlor innan åtgärder påbörjas, om åtgärderna tar minst två dagar. Dessa ska innehålla information om vad som görs och telefonnummer till kontaktperson. Skyltarna ska tas ner direkt efter det att åtgärden avslutats.
- Jakt på skadat vilt och eftersök av skadat vilt.

Karta 1: Kartan visar var i området vissa undantag från A-föreskrifterna gäller.

2023-10-13

511-2413-16

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas med stöd av 7 kap. 6 § MB ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla åtgärder inom området enligt följande:

1. utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. anläggning och underhåll av friluftslivsanordningar exempelvis markerade stigar och informationsskyltar,
3. naturvårdande skötsel i form av:
 - a. fällning, röjning och ringbarkning av gran, bok och idegran,
 - b. veteranisering¹, skapande av högstubbar, lågor och hålträd
brunnshuggning, luckhuggning,
 - c. sådd och plantering av ek och tall, användande av stängel och hägn som skydd för plantor,
4. uppläggning av död ved i faunadepåer, samt anläggning av fladdermusholkar, mulmholkar, ekoxekomposter och liknande konstruktioner för att gynna skyddsvärda arter,
5. bekämpning av främmande arter,
6. utsättning av hotade arter om det behövs för att stärka artens möjlighet till långsiktig överlevnad i länet samt
7. undersökningar och dokumentation av friluftsliv, mark, vatten samt växt-, svamp- och djurliv.

C. Med stöd av 7 kap. 30 § MB, om rätten att färdas och vistas i reservat är det utöver vad som annars gäller förbjudet att:

1. skada levande eller döda träd, buskar och grenar,
2. skada, plocka eller samla in mossor, lavar eller svampar annat än enstaka exemplar. Det är dock tillåtet att plocka matsvamp,
3. ha hund okopplad,
4. sätta upp tavla, affisch, skylt, snitsel eller göra inskrift,
5. framföra motordrivet fordon annat än på bilväg,
6. sätta upp tält, samt
7. elda.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

8. anordna lägerverksamhet, tävlingar eller andra arrangemang,
9. inplantera för området främmande arter samt att utföra undersökningar som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön. Detta krav om tillstånd gäller dock inte vid insamling

¹ Veteranisering: mekanisk åverkan eller bearbetning på träd för att påskynda åldrande och skapande av sådana trädstrukturer som främst uppträder på gamla träd.

och dödande av ryggradslösa djur om insamlingen krävs för att en säker artbestämning ska kunna ske, den görs manuellt genom plockning, håvning eller motsvarande (alltså ej med fällor) och den görs utan att bark, ved eller andra substrat skadas.

Upplysningar:

Om föreskrifterna

A-föreskrifterna gäller för åtgärder och verksamheter som genomförs med stöd av äganderätt eller andra juridiska rättigheter, t.ex. nyttjanderätt och servitut. I det fall en åtgärd som enligt lag enbart får utföras av en rättighetsinnehavare, utförs av en person som saknar rättighet, omfattas denna person av de förbud som meddelas i A-föreskrifterna. Således gäller A-föreskrifterna till exempel för alla personer som röjer sly eller avverkar i reservatet, eftersom en sådan åtgärd endast får utföras av rättighetsinnehavare (eller av annan efter medgivande från rättighetsinnehavare).

C-föreskrifterna gäller för allmänheten. Föreskrifterna riktar sig även till markägaren och andra med särskild rätt till fastigheten då dessa utövar aktivitet som inte är knutet till dessa rättigheter.

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken (C-föreskrifterna) träder i kraft tre veckor efter beslutet publiceras oavsett om beslutet överklagas.

Förbudet mot eldning avser eldning och grillning med fasta bränslen som ved, kol, kottar, gräs, ris. Skälet är att eldning med fasta bränslen utgör en brandfara, och att grenar, stammar, kottar etc. har betydelse för området djur, växter och svampar. Föreskriften gäller inte campingkök som drivs med gas eller flytande bränsle om dessa används på ett brandsäkert sätt.

Ersättning

I 31 kap. miljöbalken finns bestämmelser om rätt till ersättning från staten med anledning av föreskrifter om åtgärder och inskränkningar som rör naturreservat

Andra bestämmelser

Länsstyrelsen erinrar även om att andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftet med reservatet, eller som ett komplement till föreskrifterna är bland andra:

16 § lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

2023-10-13

511-2413-16

Under tiden den 1 mars-20 augusti ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

2 kap. 1, 6-8 §§ kulturmiljölagen (1988:950), fornlämningar

De fornlämningar som återfinns inom reservatet är skyddade enligt lag. Det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen får vidta de åtgärder som behövs för att skydda, vårda och undersöka en fornlämning. 7 kap. 13-18h §§ miljöbalken, strandskyddsbestämmelser

Strandskyddsområde berör de delar av reservatet som ligger inom 300 meter från havet. Strandskyddsbestämmelsernas syfte är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Åtgärder som kan skada eller motverka syftet med strandskyddet är förbjudna.

4-9 §§ artskyddsförordningen (2007:845), fridlysta arter

Många arter är fridlysta. Det innebär att djuren och växterna inte får skadas eller störas, och i många fall även att fortplantningsområden och viloplatsen är skyddade. Alla fåglar, groddjur, kräldjur, fladdermöss samt orkidéer är fridlysta, och dessutom ett urval av andra organismer.

12 kap. 6§ miljöbalken

För verksamheter och åtgärder som kan ändra naturmiljön väsentligt krävs samråd med Länsstyrelsen, i de fall verksamheten eller åtgärden inte omfattas av tillståndsplikt eller anmälningsplikt enligt miljöbalken. Inom reservat kan t ex underhåll av ledningar eller vägar omfattas av samrådsplikt.

Artikel 7 i Europaparlamentets och Rådets Förordning (EU) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter: Invasiva främmande arter av unionsbetydelse får inte avsiktligt tillåtas reproducera sig, växa eller odlas.

Beskrivning av området

Särö Nordanskog tillsammans med sin systerskog Särö Västerskog (naturreservat sedan 1974) hör till de mest värdefulla kustädellövskogarna på den svenska västkusten och är kanske de mest intressanta områdena vad avser biologisk mångfald kopplad till ekskog i länet. De är kända för sin artrikedom, förekomst av intressanta arter av skilda organismgrupper, urskogsliknande former, gamla träd och långa skogliga kontinuitet.

Huvuddelen av Särö Nordanskog domineras av äldre tall- och ekskog på varierande jorddjup. Både grova och högväxta liksom krattiga och senvuxna träd påträffas. Även lind, lönn, rönn, hassel, björk, gran, bok och idegran, med mera, finns inom reservatet. Död ved i form av lågor och torrakor samt trädhåligheter utgör viktiga substrat för den biologiska mångfalden och finns i riklig mängd. Miljön är starkt kuperad med inslag av lodytor, blockig terräng, berg i dagen och sprickor.

Den biologiska mångfalden i området är väl studerad, inte minst den epifytiska lavfloran som trivs i det oceaniska läget och i skogar med lång kontinuitet. Vid en inventering av Särö Västerskog och Nordanskog 2021-2022 kunde 143 lavararter (inkl. 35 naturvårdsarter) registreras i Särö Nordanskog, helt i paritet med Särö Västerskog. Majoriteten av dessa arter är kopplade till eken, men även tallen är viktig livsmiljö för lavar. Andra organismgrupper som fåglar, mossor, svampar, landmollusker och insekter har undersökts och man har funnit dem artrika på Särö.

Särö Västerskog är bland de mest populära och välbesökta naturreservaten i länet. Nordanskog är ett viktigt besöksområde framför allt för befolkningen på Särö som kommer hit för vardagsmotion, hundpromenader och avkoppling. Ett flertal stigar genomkorsar skogen. Nordanskog är i kommunens byggnadsplan utpekad som parkmark och försedd med byggnadsförbud. Den omgärdas nästan helt av bebyggd kvartersmark.

Uppgifter om reservatet

Namn	Särö Nordanskogs naturreservat
Kommun	Kungsbacka
Distrikt	Släp
Reservatet bildades år	2023
Areal	16,6 hektar
Lägesbeskrivning	Särö, ca 250 norr om kyrkan
Mittkoordinater SWEREF 99 TM	N 6378096, E 316480

2023-10-13

511-2413-16

Naturgeografisk region	Centrala Västkustens skärgårds- och kustområde
Maringeografisk region	Kattegatt
Naturvårdsregister-ID	1002073
Fastigheter och marksamfälligheter	Särö 1:83, 1:86, 1:88, 1:108-1:110, 1:112, 1:114-1:118, 1:150, 1:273, 1:453, 1:457, S:2.
Markägarkategori	Statlig och privat
Förvaltare	Länsstyrelsen

Ärendets handläggning

Särö Nordanskog har under lång tid varit känt som ett område med höga naturvärden och 1996 registrerad Skogsstyrelsen hela området som nyckelbiotop. Länsstyrelsen började arbetet med att skydda området under tidigt 2000-tal. Förhandling inleddes med Kungsbacka kommun om köp av del av Särö 1:379 som slutfördes 2010 och därvid införlivades i Särö 1:273. Förhandlingar med privata fastighetsägare har pågått sedan 10-talet och 2021 slöts ett intrångsavtal för Särö 1:83, 1:86, 1:88 och 1:457. För resterande fastigheter och samfällighet har det ännu inte gått att nå en överenskommelse med markägarna.

Länsstyrelsens bedömning

Val av område och skyddsform

Området utgörs till stor del av vind- och saltpåverkad gammal ädellövrisk tallskog och hedekskog med gamla, senvuxna och klenväxta men även grova ekar, rikligt med död ved och skyddsvärd kryptogamflora. Inom området växer också bland annat lind, lönn, ask, rönn, idegran. Hela området är värdekärna och nyckelbiotop.

Reservatet ligger inom värdeområde för ädellövskog (3 - Säröområdet) och utgörs till stor del av ädellövskog som är en prioriterad skogstyp enligt Nationell strategi för formellt skydd av skog (Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2017). Hedekskogarna inom reservatet bedöms ha höga naturvärden på beståndsnivå och området ligger dessutom inom 500 meter från tätort. Sammantaget gör detta att området är prioriterat för skydd enligt den nationella strategin för formellt skydd av skog (Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2017).

Särö Nordanskog är utpekad i *Strategi för bevarande av kustområden med höga naturvärden i Hallands län* (Länsstyrelsen 2019) utifrån de höga biologiska värdena kopplade till skogen.

Ett långsiktigt skydd av Särö Nordanskog och närheten till naturreservatet Särö Västerskog som har liknande miljöer och värden skyddar den ekologiska resiliensen i

området då ett fortsatt biologiskt utbyte dem emellan säkerställs.

Det som kan hota värdena är bl.a. avverkning, plantering av främmande arter, konkurrens från gran och bok, exploatering samt fragmentering av biotoperna. Även exploateringar utanför reservatets gränser kan i vissa fall vara negativa för natur- eller upplevelsevärden.

Då fysisk exploatering och skogsavverkning inte är förenligt med bevarandet av arterna i området behövs någon form av långsiktigt skydd. Området kräver en del skötsel- och restaureringsinsatser vilket medför att en skötselplan behövs. Vidare krävs ordningsföreskrifter för att bevara områdets värden. Naturreservat är därmed den lämpligaste skyddsformen.

Beslutet följer riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd, Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålen ”Levande skogar”, ”Ett rikt växt och djurliv” och ”Hav i balans och levande kust och skärgård”.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Särö Nordanskog är angivet som riksintresse för naturvård, friluftsliv och kultur- miljö- och naturvård (MB 3 kap.6 §), samt rörligt friluftsliv (MB 4 kap. 2§). Reservatsbeslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.

Reservatsområdet ingår i den kommunala byggnadsplanen för Särön (S88, 1983) där det betecknas som parkmark. Eftersom syftet med den kommunala byggnadsplanen inte är att bevara biologisk mångfald kan ett formellt områdesskydd enligt miljöbalken, som också garanterar en ändamålsenlig skötsel, vara nödvändigt för att områdets natur- och friluftsvärden ska bevaras. Reservatet är förenligt med målen i byggnadsplanen.

Delar av reservatsområdet omfattas av strandskydd vars syfte är att värna växt- och djurliv samt friluftsliv. Reservatet bidrar till att uppnå syftet med strandskyddet.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser samt med den för området gällande översiktsplanen.

Intresseprövning

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, att avgränsningen av området, reservatets omfång och föreskrifternas utformning i detta beslut innebär en rimlig balans mellan de värden som skall skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten.

Bilagor

Bilaga 1 Skötselplan

Bilaga 2 Rödlistade och regionalt intressanta arter

Bilaga 3 Fastighetsförteckning

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kartor och bilder:

Kartor: © Naturvårdsverket, © Lantmäteriet, © Lantmäteriet Geodatasamverkan,
© Länsstyrelsen.